

LR(k) gramatiky

Př. Uvažujme gramatiku $G_{10}[S]$

1. $S \rightarrow A B$
2. $A \rightarrow f$
3. $A \rightarrow a$
4. $B \rightarrow b C$
5. $C \rightarrow c$

Rozšířený ZA bude mít přechod. fci (viz body z předn. 8 BKG:

- dle 1) $\delta(q, i, -) = \{(q, i)\}$ pro $\forall i \in \{a, b, c, f\}$
 dle 2) $\delta(q, -, AB) = \{(q, S)\}$
 $\delta(q, -, f) = \{(q, A)\}$
 $\delta(q, -, a) = \{(q, A)\}$
 $\delta(q, -, bC) = \{(q, B)\}$
 $\delta(q, -, c) = \{(q, C)\}$
 dle 3) $\delta(q, e, \#S) = \{(r, e)\}$

Takový automat je nedeterministický, ! vrchol zásobníku je vpravo !

δ provádí operace:
 přesouvání, dle 1)
 redukování, dle 2)
 akceptování, dle 3)

Jeho konfigurací je trojice (stav, vstup, obsah zásobníku)

např. zpracování řetězce **f b c** (na tabuli)

$(q, fbc, \#) \vdash (q, bc, \#f) \vdash (q, bc, \#A) \vdash (q, c, \#Ab) \vdash \dots$
 ↑   ↑   ↑
 Přesun   redukce dle 2   přesun

δ je nepřehledné, použijeme tabulky:

- tabulka akcí f (co má ZA udělat za operaci)
 tabulka přechodů g (co má vložit do zásobníku)

vrchol zásobníku	akce
a	redukce 3
b	přesun
c	redukce 5
f	redukce 2
A	přesun
B	redukce 1
C	redukce 4
S	přijetí
#	přesun

tab.f = {

Vkládaný symbol do zásobníku

	a	b	c	f	A	B	C	S
a								
b								
c			c					C
f								
A		b						
B						B		
C								
S								
#	a			f	A			S

vrchol
 zásobníku
 tab. g =

Tak snadné to je jen u tzv. **triviálních gramatik** (jaké musí mít vlastnosti?)

Mohou mít rekurzivní pravidla?

Mohou vůbec obsahovat rekurzivní symboly?

Vytvoření tabulky akcí a tabulky přechodů pro triviální LR gramatiku

1. Tabulka akcí f, (řádky jsou z $N \cup T \cup \{ \# \}$)
  - a) Je-li symbol $X \in N \cup T$ na konci pravidla $i: A \rightarrow \alpha$, pak $f(X) = \text{redukce}(i)$,
  - b) $f(S) = \text{přijetí}$
  - c) $f(X) = \text{přesun v ostatních případech}$
2. Tabulka přechodů g (sloupce jsou $N \cup T$, řádky jsou $N \cup T \cup \{ \# \}$)
  - a) $g(\#, X) = X$ jestliže v G $\exists$ derivace $S \Rightarrow^* X \alpha$
  - b) $g(X, Y) = Y$ jestliže G obsahuje pravidlo $A \rightarrow \alpha X Y \beta$
  - c) $g(X, Y) = Y$ jestliže G obsahuje pravidlo $A \rightarrow \alpha X B \beta$, kde $B \in N$ a $B \Rightarrow^+ Y \gamma$
  - d) $g(X, Y) = \text{chyba}$ v ostatních případech

Algoritmus SA triviální LR gramatiky (platí i pro LR(0))

Označme symbol na vrcholu zásobníku X, dno označme #.

1.

- Je-li $f(X) = \text{přesun}$, přečti vstupní symbol a jdi na 2.
- Je-li $f(X) = \text{redukce}(i)$, vyloučí se ze zásobníku pravá strana pravidla i , číslo i se přidá do výstupu a přejde se na bod 2.
- Je-li $f(X) = \text{přijetí}$, pak při zároveň prázdném vstupním řetězci ukončíme činnost akceptací, při neprázdném ukončíme odmítnutím.

2.

Je-li Y symbol, který má být vložen do zásobníku, provedeme:

- $g(X, Y) = Z$, uložíme Z na vrchol zásobníku a opakujeme 1.
- Je-li $g(X, Y) = \text{chyba}$, ukončíme analýzu chybou.

Konfiguraci zapisujme ve tvaru

(obsah zásob. s vrcholem vpravo, zbytek vst. řetězce, čísla pr. pro redukce)

Je to názornější = Tvoří větnou formu

Př. na tabuli analýza řetězce dle tabulek pro $G_{10}[S]$

(#, fbc, -)		(#f, bc, -)
		(#A, bc, 2)
		(#Ab, c, 2)
		(#Abc, e, 2)
		(#AbC, e, 25)
		(#AB, e, 254)
		(#S, e, 2541)

LR(0) gramatiky

Při násobném výskytu některého symbolu na pravé straně pravidel, je nutné rozlišovat (třeba indexem) tyto výskytty i v procesu SA, tedy i v zásobníku. Pro nekomplikované G to zvládneme jako u triviálních G.

Př. $G_{11}[S]$	1	$S \rightarrow B$	$S \rightarrow B1$
	2	$B \rightarrow a B b$	$B \rightarrow a B2 b1$
	3	$B \rightarrow A$	$B \rightarrow A1$
	4	$A \rightarrow b A$	$A \rightarrow b2 A2$
	5	$A \rightarrow c$	$A \rightarrow c$

Sestrojíme na tabuli f a g (pro G_{11} to ještě zvládneme algoritmem pro triviální gramatiku)

Zás	akce	a	b	c	B	A	S
#	přesun	a	b2	c	B1	A1	S
a	přesun	a	b2	c	B2	A1	
b1	R2						
b2	přesun		b2	c		A2	
c	R5						
B1	R1						
B2	přesun			b1			
A1	R3						
A2	R4						
S	akcept						

Př. syntaktické analýzy na tabuli

(#, abc, -)	(#a, bcb, -)
	(#ab ₂ , cb, -)
	(#ab ₂ c, b, -)
	(#ab ₂ A ₂ , b, 5)
	(#aA ₁ , b, 5 4)
	(#aB ₂ , b, 5 4 3)
	(#a B ₂ b ₁ , e, 5 4 3)
	(# B ₁ , e, 5 4 3 2)
	(#S, e, 5 4 3 2 1)

U komplikovanějších gramatik použijeme místo indexování symbolů k výpočtu tabulek tzv. množiny položek.

Výpočet rozkladových LR tabulek pomocí množin položek

Platí, že $g(\#, X) = X$ jestliže v G $\exists$ derivace $S \Rightarrow^* X \alpha$

Podle dosavadního postupu

proto $g(\#, S) =$	S	} symboly, které mohou být v zásobníku přímo u #
$g(\#, B) =$	B1	
$g(\#, a) =$	a	
$g(\#, A) =$	A1	
$g(\#, c) =$	c	
$g(\#, b) =$	b2	

f(#) =   přesun

Musíme zjistit jaké situace v konfiguracích mohou při SA nastávat (co lze kdy vkládat do zásobníku) a jaká akce je ta jediná správná.

Situace charakteristická pro určitý vrcholový symbol zásobníku je popsatelná tzv. množinou LR(0) položek.

Pro # na vrcholu to je

vrchol zásobníku	ještě venku = nezpracováno
#	: S → . B
	B → . a B b
	B → . A
	A → . b A
	A → . c

Tečka symbolizuje rozhranní zásobník. dosud nezpracovaná část vstupu

Vkládání symbolů do zásobníku (přesouváním ze vstupu nebo redukcemi vrcholového řetězce) je symbolizováno posouváním tečky.

Z množiny pro # plyne, že při vrcholu # mohu k němu vložit B (ale v jaké variantě?) nebo a nebo A (ale v jaké variantě?) nebo b (ale v jaké variantě?) nebo c.

Posouváním tečky dostáváme postupně konečný soubor množin položek a současně i graf přechodů mezi množinami. Tato informace plně popisuje možné stavy při SA.

Algoritmus

Vytvoření souboru množin $LR(0)$ položek.

Vstup: Bezkontextová gramatika $G = (N, T, P, S)$.

Výstup: Soubor φ množin $LR(0)$ položek pro G .

Metoda:

1. Počáteční množinu $LR(0)$ položek M_0 vytvoříme takto:
  - (a) $M_0 = \{S \rightarrow \cdot \alpha : S \rightarrow \alpha \in P\}$.
  - (b) Jestliže $A \rightarrow \cdot B \alpha \in M_0$, $B \in N$ a $B \rightarrow \beta \in P$, pak
 $M_0 = M_0 \cup \{B \rightarrow \cdot \beta\}$.
  - (c) Opakujme krok b) tak dlouho, dokud je možné přidávat nové položky do M_0 .
  - (d) $\varphi = \{M_0\}$, M_0 je počáteční množina.
2. Jestliže jsme zkonstruovali množinu $LR(0)$ položek M_i , zkonstruujeme pro každý symbol $X \in N \cup T$ takový, že leží v některé $LR(0)$ položce v M_i za tečkou další množinu $LR(0)$ položek M_j , kde j je index větší než nejvyšší index dosud vytvořené množiny M_i takto:
  - (a) $M_j = \{A \rightarrow \alpha X \cdot \beta : A \rightarrow \alpha \cdot X \beta \in M_i\}$.
  - (b) Jestliže $A \rightarrow \alpha \cdot B \beta \in M_j$, $B \in N$, $B \rightarrow \gamma \in P$, pak
 $M_j = M_j \cup \{B \rightarrow \cdot \gamma\}$.
  - (c) Opakujeme krok (b) tak dlouho, dokud je možné do M_j přidávat nové položky.
  - (d) $\varphi = \varphi \cup \{M_j\}$.
3. Krok 2) opakujeme pro všechny vytvořené množiny M_j , dokud je možné do φ přidávat nové množiny M_j .

Poznámka: Krok 1a) a 2a) budeme nazývat vytvoření základů množin $LR(0)$ položek opakováné provádění kroku 1b) a 2b) nazveme vytváření uzávěrů množin položek.

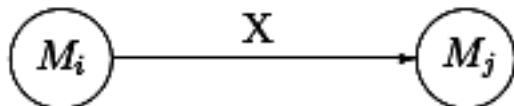
Definice

GOTO (M_i, X) = M_j , jestliže položky tvaru $A \rightarrow \alpha \cdot X \beta$ leží v M_i a základ množiny M_j byl vytvořen položkami tvaru $A \rightarrow \alpha X \cdot \beta$.

Funkce GOTO si můžeme znázornit jako orientovaný hranově a uzlově ohodnocený graf

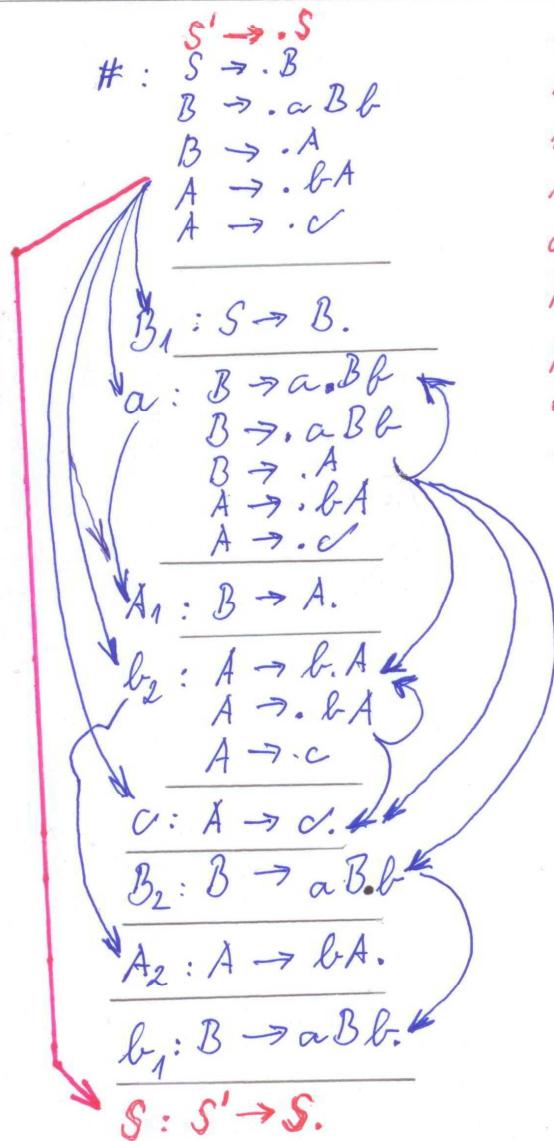
takto:

Funkci GOTO (M_i, X) = M_j bude odpovídat graf:

Př. na tabuli (zabere téměř stránku)

- $G:$
- 1) $S \rightarrow B$
  - 2) $B \rightarrow aBb$
  - 3) $B \rightarrow A$
  - 4) $A \rightarrow bA$
  - 5) $A \rightarrow c$

Když vyplníme podle této množiny množin položek tabulkou f(a,g), bude nám chybět údaj do rádku a sloupu pro S .
 Rozšíříme proto gramatiku o pravidlo 0) $S' \rightarrow S$, kde S' bude nový počáteční symbol a doplníme graf

Algoritmus

Konstrukce tabulky akcí f a tabulky přechodů g pro LR(0) gramatiku

Vstup: Soubor LR(0) položek

Výstup: Tabulky f, g

Postup:

1) Řádky f budou odpovídat množinám položek. Sestrojí se následovně:

Je-li v množině položek M obsažena položka tvaru $A \rightarrow \alpha$.
pak $f(M) = \text{redukce}(i)$, kde i je číslo pravidla $A \rightarrow \alpha$

Je-li v množině položek X obsažena položka tvaru $S' \rightarrow S$.
pak $f(X) = \text{přijetí}$

$f(M) = \text{přesun}$ v ostatních případech

2) Tabulka přechodů g odpovídá přechodové funkci GOTO mezi
množinami položek. Řádky g budou odpovídat množinám položek.
Sestrojí se následovně:

a) Je-li $\text{GOTO}(M_i, X) = M_j$, pak $g(M_i, X) = M_j$

b) Je-li $\text{GOTO}(M_i, X) = \text{prázdná množina}$, pak $g(M_i, X) = \text{chyba}$

Př. Konstruujme f a g na základě LR(0) položek. Všimněte si, něco v nich chybí. To je důvod použití rozšířené gramatiky (viz doplnění předchozího grafu přechodů o červenou část)

Zás	akce	a	b	c	B	A	S
#	přesun	a	b2	c	B1	A1	S
a	přesun	a	b2	c	B2	A1	
b1	R2						
b2	přesun		b2	c		A2	
c	R5						
B1	R1						
B2	přesun		b1				
A1	R3						
A2	R4						
S	akcept						

SLR(k) gramatiky (Simple LR(k))

Obsahuje-li některá z množin LR(0) položek

jak položku $A \rightarrow \alpha .$ }   (tzv. konflikt redukce redukce)

tak položku $B \rightarrow \beta .$ }   (tzv. konflikt redukce přesun)

či položku $C \rightarrow \gamma . \delta$ (tzv. konflikt redukce přesun)

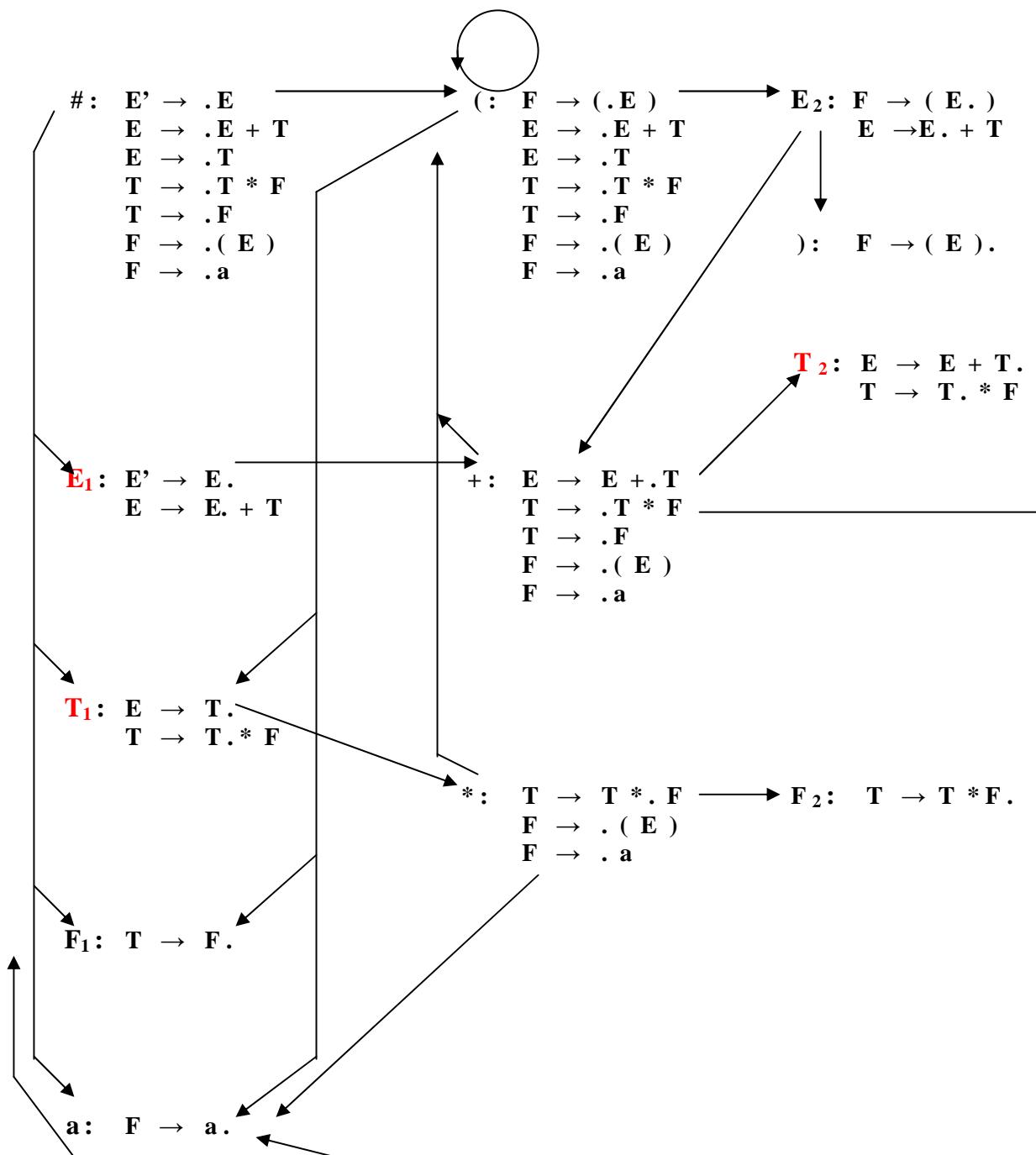
pak gramatika není LR(0). Pokud to půjde napravit prohlížením vstupujících symbolů, pak se jedná o některou z podtříd LR(k) gramatik.

Př. $G_{12}[E']$

0	E'	$\rightarrow$	E
1	E	$\rightarrow$	$E + T$
2	E	$\rightarrow$	T
3	T	$\rightarrow$	$T * F$
4	T	$\rightarrow$	F
5	F	$\rightarrow$	(E)
6	F	$\rightarrow$	a

Vytvoříme množiny LR(0) položek (na tabuli, téměř stránka)

LR(0) množiny položek pro $G[E]$

V červeně označených množinách položek nastal konflikt redukce přesun

Předpokládejme, že $A \rightarrow \alpha . \beta$ a $B \rightarrow \gamma . \delta$ jsou dvě různé položky z M. Jestliže každé dvě takové položky splňují alespoň jednu z podmínek:

1. Ani β , ani δ nejsou prázdné řetězy,
2. $\beta \neq e$, $\delta = e$ a $\text{FOLLOW}_k(B) \cap \text{FIRST}_k(\beta \text{FOLLOW}_k(A)) = \emptyset$
pro $\beta \in T(N \cup T)^*$,
3. $\beta = e$, $\delta \neq e$ a $\text{FOLLOW}_k(A) \cap \text{FIRST}_k(\delta \text{FOLLOW}_k(B)) = \emptyset$ pro
 $\delta \in T(N \cup T)^*$
4. $\beta = \delta = e$ a $\text{FOLLOW}_k(A) \cap \text{FOLLOW}_k(B) = \emptyset$,

pak G se nazývá jednoduchá $LR(k)$ gramatika (zkráceně $SLR(k)$ gramatika). Zápis $\beta \in T(N \cup T)^*$ znamená, že řetěz β začíná terminálním symbolem.

Pro $SLR(k)$ gramatiky můžeme sestrojit tabulku akcí f a tabulku přechodů g pomocí následujícího algoritmu.

Algoritmus

Konstrukce tabulky akcí f a tabulky přechodů g pro $SLR(k)$ gramatiku

Vstup: $SLR(k)$ gramatika $G = (N, T, P, S)$ a soubor množin $LR(0)$ položek φ pro G .

Výstup: Tabulka akcí f a tabulka přechodů g pro G .

Metoda:

1. Tabulka akcí f bude mít řádky označeny stejně jako množiny položek z φ . Sloupce tabulky budou označeny řetězy symbolů z T^{*k} ,
  - (a) $f(M_i, u) =$ přesun, jestliže $A \rightarrow \beta_1 \cdot \beta_2 \in M_i$, $\beta_2 \in T(N \cup T)^*$ a $u \in \text{FIRST}_k(\beta_2 \text{ FOLLOW}_k(A))$,
  - (b) $f(M_i, u) =$ redukce(j), jestliže $j \geq 1$ a $A \rightarrow \beta \cdot \in M_i$, $A \rightarrow \beta$ je j-té pravidlo v P a $u \in \text{FOLLOW}_k(A)$,
  - (c) $f(M_i, e) =$ přijetí, jestliže $S' \rightarrow S \cdot \in M_i$,
  - (d) $f(M_i, u) =$ chyba ve všech ostatních případech.
2. Tabulka přechodů g odpovídá funkci GOTO.
  - (a) Je-li $\text{GOTO}(M_i, x) = M_j$, kde $x \in (N \cup T)$, pak $g(M_i, x) = M_j$.
  - (b) Je-li $\text{GOTO}(M_i, x)$ prázdná množina pro $x \in (N \cup T)$, pak $g(M_i, x) =$ chyba.

Př. na tabuli cca 15 řádek

Algoritmus

Syntaktická analýza pro $SLR(k)$ gramatiky (algoritmus je použitelný i pro $LALR(k)$ gramatiky a pro $LR(k)$ gramatiky – viz. dále)

Vstup: Tabulka akcí f a tabulka přechodů g pro $G = (N, T, P, S)$, vstupní řetěz $w \in T^*$ a počáteční symbol zásobníku M_0 (označení počáteční množiny $LR(0)$ položek).

Výstup: Pravý rozklad v případě, že $w \in L(G)$, jinak chybová indikace.

Metoda: Algoritmus čte symboly ze vstupního řetězu w , využívá zásobník a vytváří řetěz čísel pravidel, která byla použita při redukcích. V zásobníku je na začátku symbol M_0 .

Opakujeme kroky 1), 2), a 3) dokud nenastane *přijat* nebo *chyba*.

Symbol X je symbolem na vrcholu zásobníku.

1. Určíme řetěz k prvních symbolů z dosud nepřečtené části vstupního řetězu a označíme jej u .
2. (a) Je-li $f(X, u) = \text{přesun}$, přečte se vstupní symbol a přejdeme na krok 3).
(b) Je-li $f(X, u) = \text{redukce}(i)$, vyloučíme ze zásobníku tolik symbolů, kolik je symbolů na pravé straně i-tého pravidla $(i)A \rightarrow \alpha$ a do výstupního řetězu připojíme číslo pravidla (i) . Přejdeme na krok 3).
(c) Je-li $f(X, e) = \text{přijetí}$, ukončíme analýzu a výstupní řetěz je pravý rozklad vstupní věty w v případě, že vstupní řetěz je celý přečten, jinak chyba.
(d) Je-li $f(X, u) = \text{chyba}$, ukončíme rozklad chybovou indikací.
3. Je-li Y symbol, který má být uložen do zásobníku (přečtený symbol ve 2a) nebo levá strana pravidla použitého při redukci (v 2b)) a X je symbol na vrcholu zásobníku, pak:
(a) Je-li $g(X, Y) = Z$, pak uložíme Z na vrcholu zásobníku a opakujeme od kroku 1.
(b) Je-li $g(X, Y) = \text{chyba}$, ukončíme analýzu chybovou indikací.

Konfigurací algoritmu budeme rozumět trojici:

(α, x, π) , kde α je obsah zásobníku
 x je dosud nepřečtená část vstupního řetězce textu,
 π je dosud vytvořená část výstupního řetězce pravidel.

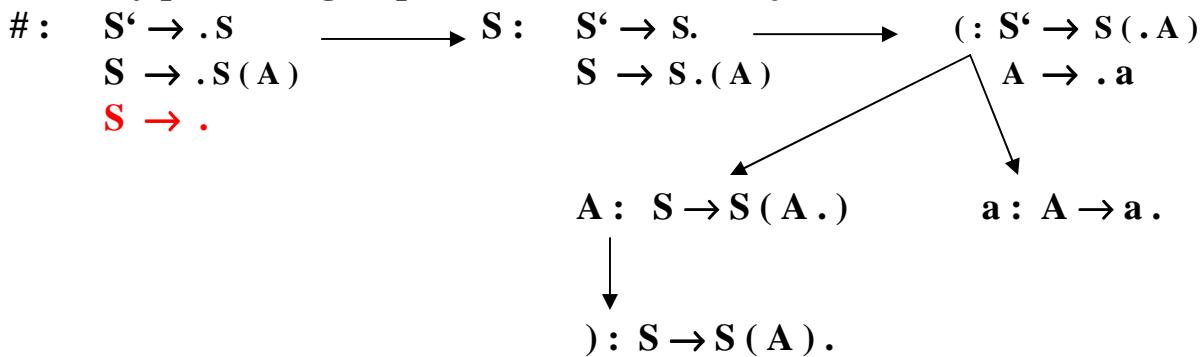
Konfigurace (M_0, w, e) je počáteční a konfigurace $(M_i M_j, e, \pi)$ je koncová konfigurace algoritmu, kde M_i je symbol na vrcholu zásobníku, při kterém došlo k přijetí ($f(M_i, e) = \text{přijetí}$).

Př. na tabuli pro $G_{12}[E']$

$$\begin{array}{ccccccc} (\#, a+a^*a, -) & \vdash & (\#a, +a^*a, -) & \vdash & (\#F_1, +a^*a, 6) & \vdash & \dots \\ \vdash & (\#T_1, +a^*a, 6\ 4) & \vdash & (\#E_1, +a^*a, 6\ 4\ 2) & \vdash & & \end{array}$$

Př. $G_{13}[S']$: $S' \rightarrow S \quad S \rightarrow S(A) \mid e \quad A \rightarrow a$
 S očíslováním $(0) \quad (1) \quad (2) \quad (3)$

Množiny položek a graf přechodů mezi nimi mají tvar:

Jak to bude s tím e?

Tabulky mají tvar:

	a	(	)	e		S	A	a	(	)
#		2		2		S				
S		P		A					(	)
A			P							
a				3				A		a
(	P				1					
)					1					

Proč? Protože jak již víme platí:

$f(\#, u) = \text{přesun, jestliže } X \rightarrow \beta_1 \cdot \beta_2 \in \#, \quad \beta_2 \in \text{FIRST}(\beta_2 \text{ FOLLOW}(X)),$
a tento případ zde není

$f(\#, u) = \text{redukce}(j), \text{ jestliže } X \rightarrow \beta \cdot \in \#, \quad X \rightarrow \beta \text{ je j-té pravidlo v } P \text{ a}$
 $u \in \text{FOLLOW}_k(X)$
a tento případ zde je

Zkusme nějakou větu analyzovat

$$(\#, (a), -) \vdash (\#S, (a), 2) \vdash (\#S(, a), 2) \vdash (\#S(a,), 2) \vdash (\#S(a,), 2) \vdash (\#S(A,), 2\ 3) \vdash (\#S(A), e, 2\ 3) \vdash (\#S(e,), 2\ 3\ 1)$$

LALR(k) gramatiky

V množinách LR(0) položek může nastat konflikt redukce-redukce nebo redukce-přesun, který lze odstranit zohledněním dopředu prohlížených symbolů v obecnějších tzv. LALR(k) položkách („look ahead LR(k)“)

Definice

LR(k) položka pro bezkontextovou gramatiku

$$G = (N, T, P, S)$$

je objekt tvaru:

$$[A \rightarrow \alpha \cdot \beta, w]$$

to, co je za β , nebo-li
co může být právě za tímto A, nebo-li
 $w \in \text{podmnožiny FOLLOW}(A)$

kde $A \rightarrow \alpha \beta \in P$ a $w \in T^*$, $|w| \leq k$ je tzv. dopředu prohlížený řetěz terminálních symbolů délky nejvýše k .

Dále nadefinujeme pojem jádra položek v množině $LR(k)$ položek.

Definice

Nechť M je množina $LR(k)$ položek. Jádro J množiny položek M je množina:

$$J(M) = \{A \rightarrow \alpha \cdot \beta : [A \rightarrow \alpha \cdot \beta, w] \in M\}.$$

Nyní můžeme uvést algoritmus pro výpočet souboru množin položek pro LALR(k) gramatiku, tj. ; soubor množin LALR(k) položek.

Algoritmus

Výpočet souboru množin $LALR(k)$ položek pro $G = (N, T, P, S)$

Vstup: Bezkontextová gramatika $G = (N, T, P, S)$.

Výstup: Soubor φ množin $LALR(k)$ položek pro G .

Metoda:

1. Počáteční množinu $LALR(k)$ položek M_0 vytvoříme takto:
  - (a) $M_0 = \{[S \rightarrow \cdot \omega, e] : S \rightarrow \omega \in P\}$.
  - (b) Jestliže $[A \rightarrow \cdot B\alpha, u] \in M_0, B \in N$ a $B \rightarrow \beta \in P$, pak
$$M_0 = M_0 \cup \{[B \rightarrow \cdot \beta, x] : \text{pro všechna } x \in \text{FIRST}_k(\alpha u)\}.$$
  - (c) Opakujeme krok (b) tak dlouho, dokud je možno do M_0 přidávat nové položky.
  - (d) $\varphi = \{M_0\}, M_0$ je počáteční množina.
2. Jestliže jsme zkonstruovali množinu $LALR(k)$ položek M_i , zkonstruujeme pro každý symbol $X \in (N \cup T)$ takový, že leží v některé $LALR(k)$ položce v M_i za tečkou další množinu $LALR(k)$ položek M_j , kde j je větší než nejvyšší index dosud vytvořené množiny $LALR(k)$ položek v φ , takto:
  - (a) $M_j = \{[A \rightarrow \alpha X \cdot \beta, u] : [A \rightarrow \alpha \cdot X \beta, u] \in M_i\}$.
  - (b) Jestliže $[A \rightarrow \alpha \cdot B\beta, u] \in M_i, B \in N, B \rightarrow \gamma \in P$, pak
$$M_j = M_j \cup \{[B \rightarrow \cdot \gamma, x] : \text{pro všechna } x \in \text{FIRST}_k(\beta u)\}.$$
  - (c) Opakujeme krok (b) tak dlouho, dokud je možné do M_j přidávat nové položky.
  - (d) Jestliže jádro $J(M_j) \neq J(M_n)$ pro všechna $M_n \in \varphi$, pak $\varphi = \varphi \cup \{M_j\}$
    - a $\text{GOTO}(M_i, X) = M_j$.
Jestliže $J(M_j) = J(M_n)$ pro nějaké M_n z φ , pak
 $M_n' = M_n \cup M_j$ a $\varphi = (\varphi - \{M_n\}) \cup \{M_n'\}$ a $\text{GOTO}(M_i, X) = M_n'$.
3. Krok 2. opakujeme pro všechny vytvořené množiny v φ tak dlouho, dokud je možné vytvářet nové množiny M_j .

Definice

Bezkontextovou gramatiku $G = (N, T, P, S)$ nazveme $LALR(k)$ gramatikou ($k \geq 0$) právě tehdy, když v souboru množin $LALR(k)$ položek vytvořených podle algoritmu pro rozšířenou gramatiku G' nejsou žádné konflikty.

Poznámka:

V dalších případech budeme pro položky

$[A \rightarrow \alpha \cdot \beta, x_1], [A \rightarrow \alpha \cdot \beta, x_2], \dots [A \rightarrow \alpha \cdot \beta, x_n]$

používat zkráceného zápisu $[A \rightarrow \alpha \cdot \beta, x_1|x_2| \dots |x_n]$.

Jestliže v množině $LALR(k)$ položek nejsou žádné konflikty, můžeme sestrojit tabulku akcí f pro syntaktický analyzátor pomocí následujícího algoritmu.

Tabulka přechodů se vytvoří stejně jako pro $SLR(k)$ gramatiku na základě funkce GOTO.

Algoritmus sestrojení tabulky akcí pro $LALR(k)$ gramatiku.

Vstup: Soubor množin $\varphi LALR(k)$ položek pro gramatiku $G = (N, T, P, S)$.

Výstup: Tabulka akcí f pro gramatiku G .

Metoda: Tabulka akcí f bude mít řádky označeny stejně jako množiny z φ .

Sloupce budou označeny řetězy symbolů $u \in T^*, |u| \leq k$.

Pro všechna $i \in \langle 0, |\varphi| \rangle$ provedeme:

- a) $f(M_i, u) =$ přesun, jestliže $[A \rightarrow \beta_1 \cdot \beta_2, v] \in M_i, \beta_2 \in T(N \cup T)^*$ a $u \in \text{FIRST}_k(\beta_2 v)$.
- b) $f(M_i, u) =$ redukce(j), jestliže $[A \rightarrow \beta \cdot, u] \in M_i$ a $A \rightarrow \beta$ je j-té pravidlo v P , kromě situace podle c),
- c) $f(M_i, e) =$ přijetí, jestliže $[S' \rightarrow S \cdot, e] \in M_i$ a vstupní řetěz je přečten,
- d) $f(M_i, n) =$ chyba v ostatních případech.

Př. G_{14} na tabuli ? (stránka)

$S \rightarrow L = R$

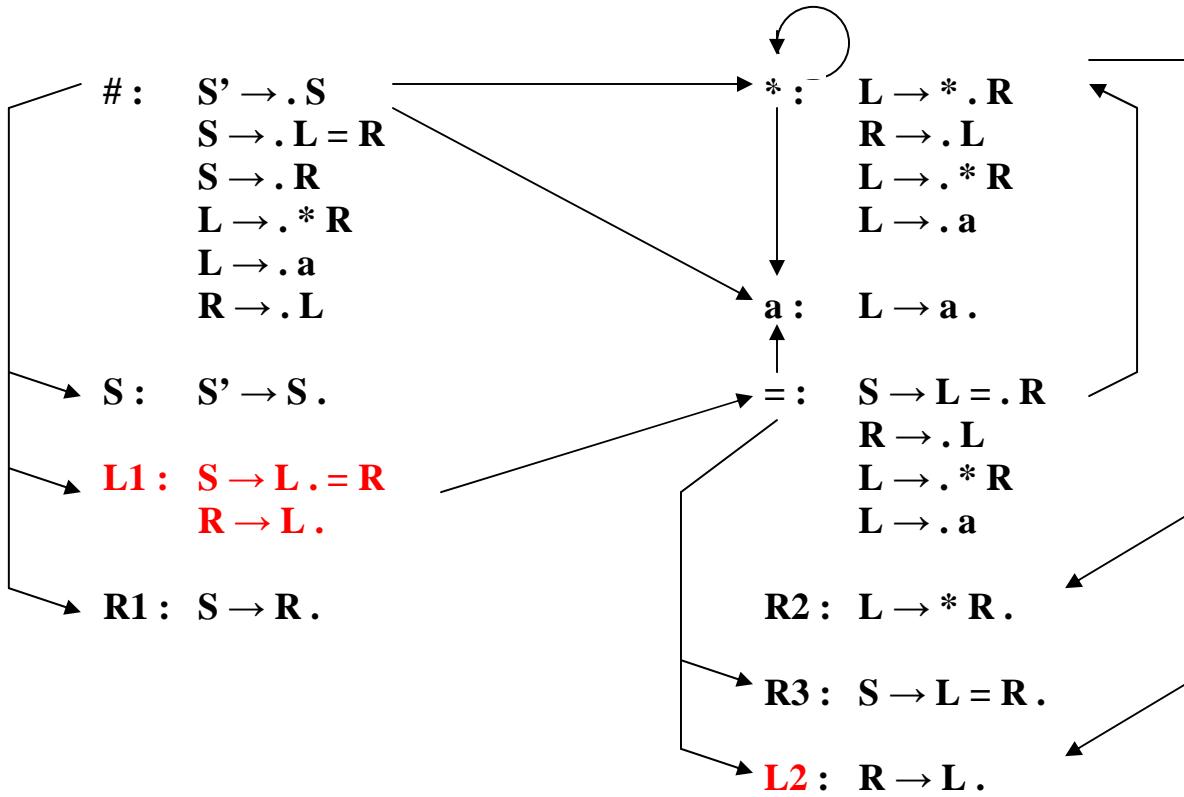
$S \rightarrow R$

$L \rightarrow * R$

$L \rightarrow a$

$R \rightarrow L$

Zkonstruujme soubor množin $LR(0)$ položek pro rozšířenou gramatiku $G_{14}[S']$

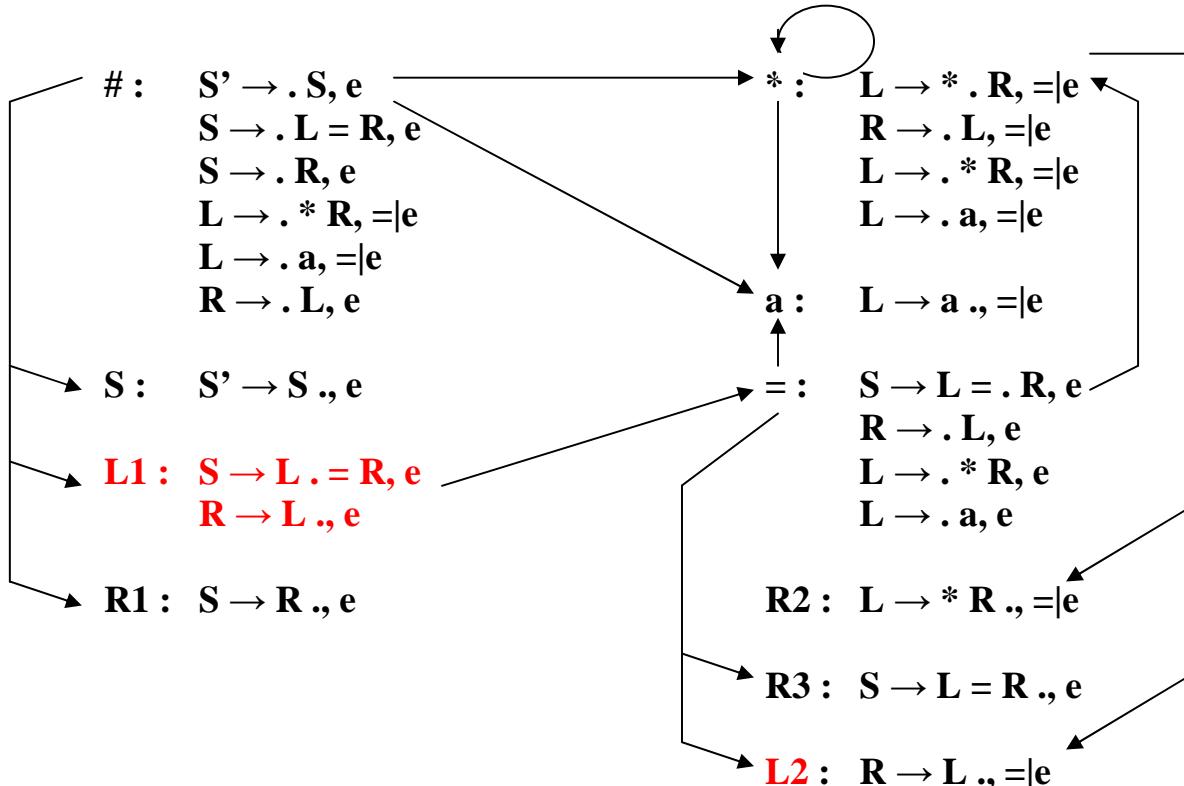

A máme tady problém v L1, která zřetelně indikuje pro „=“ přesun. Pro symboly z FOLLOW(R) by se mělo redukovat podle pravidla $R \rightarrow L$. Do množiny FOLLOW(R) ale patří i „=“. G_{14} není proto SLR(1). Podíváme se tedy co může následovat za pravou stranou (look ahead) a zkonztruujeme množiny LALR(1) položek.

Rozšířená gramatika $G_{14}[S']$

- 0 $S' \rightarrow S$
- 1 $S \rightarrow L = R$
- 2 $S \rightarrow R$
- 3 $L \rightarrow * R$
- 4 $L \rightarrow a$
- 5 $R \rightarrow L$

Množiny LALR(1) položek

	a	=	*	e	a	=	*	S	L	R
#	P		P		a		*	S	L1	R1
S				A						
L1		P		5						
R1			P			2				
R2				3			3			
R3						1				
*	P		P		a		*		L2	R2
a	4			4						
=	P		P		a		*		L2	R3
L2	5			5						

Ted' zkuste analýzu nějakého řetězce

LR(k) gramatiky

Pro výpočet množin LR(k) položek je třeba jen v algoritmu pro výpočet souboru množin $LALR(k)$ položek změnit bod 2d) takto:

$$2d) \varphi = \varphi \cup \{M_j\}, \text{GOTO}(M_i, X) = M_j.$$

To znamená, že vytvořená množina položek M_j se přidá do souboru φ i tehdy, když v φ je již množina položek se stejným jádrem, ale jinými dopředu prohlíženými symboly.

Jestliže algoritmus upravíme tak, že změníme bod 2d), dostaneme algoritmus pro výpočet souboru množin $LR(k)$ položek.

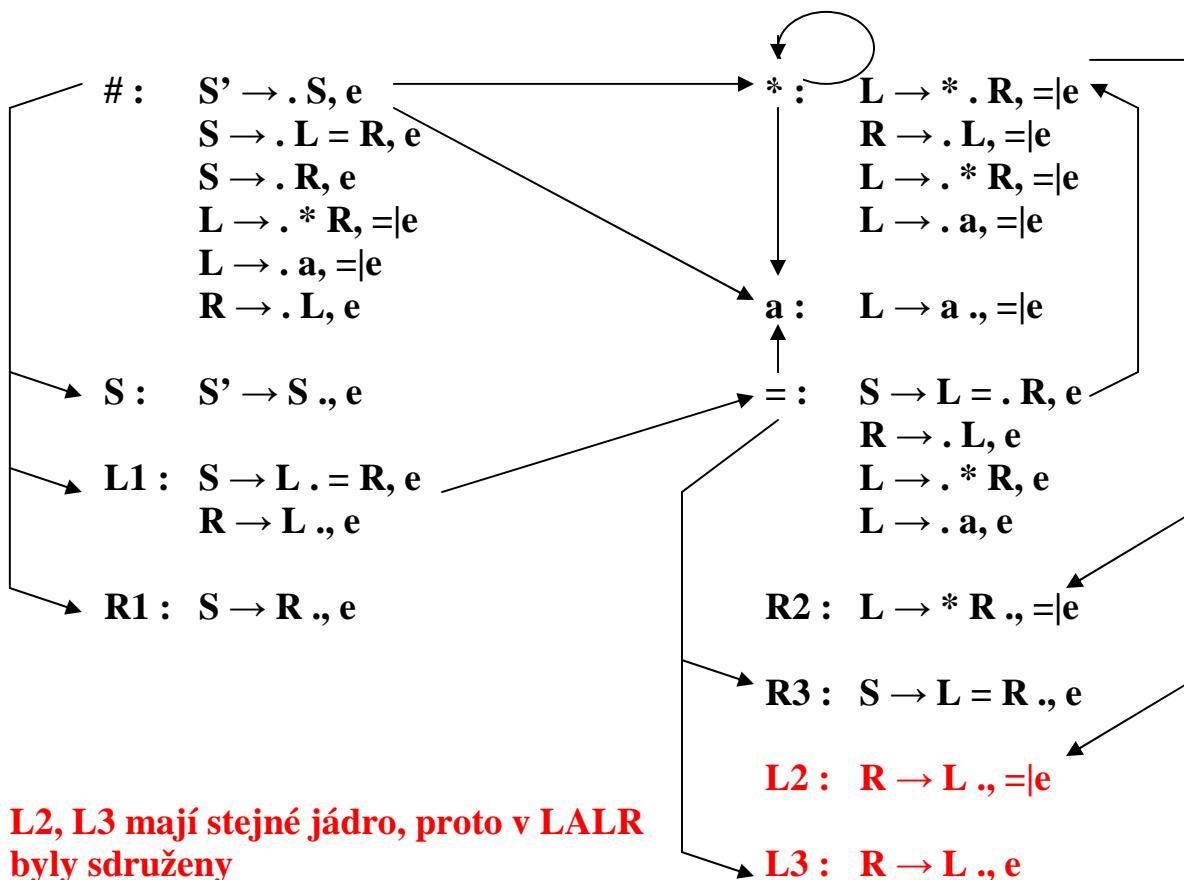
Pro vytvoření tabulky akcí a tabulky přechodů na základě souboru $LR(k)$ položek můžeme pak použít tytéž algoritmy jako pro $LALR(k)$ gramatiky.

Definice:

Bezkontextovou gramatiku $G = (N, T, P, S)$ nazveme $LR(k)$ gramatikou pro $k \geq 0$ právě tehdy, když v souboru množin $LR(k)$ položek vytvořeného podle upraveného algoritmu pro rozšířenou gramatiku G' nejsou žádné konflikty.

Př. $G_{14}[S']$ řešená jako $LR(1)$

Množiny LR(1) položek

L2, L3 mají stejné jádro, proto v LALR byly sdruženy

LR(1) rozkladová tabulka

	a	=	*	e	a	=	*	S	L	R
#	P		P		a		*	S	L1	R1
S				A						
L1		P		5						
R1				2						
R2		3		3						
R3				1						
*	P		P		a		*			
a	4		4							
=	P		P		a		*			
L2		5		5						
L3				5						

LR $\vdash (\# a = * a, -) \vdash (\# a, = * a, -) \vdash (\# L_1, = * a, 4) \vdash$
LALR   dtto

LR $\vdash (\# L_1 =, * a, 4) \vdash (\# L_1 = *, a, 4) \vdash (\# L_1 = * a, e, 4)$
LALR   dtto

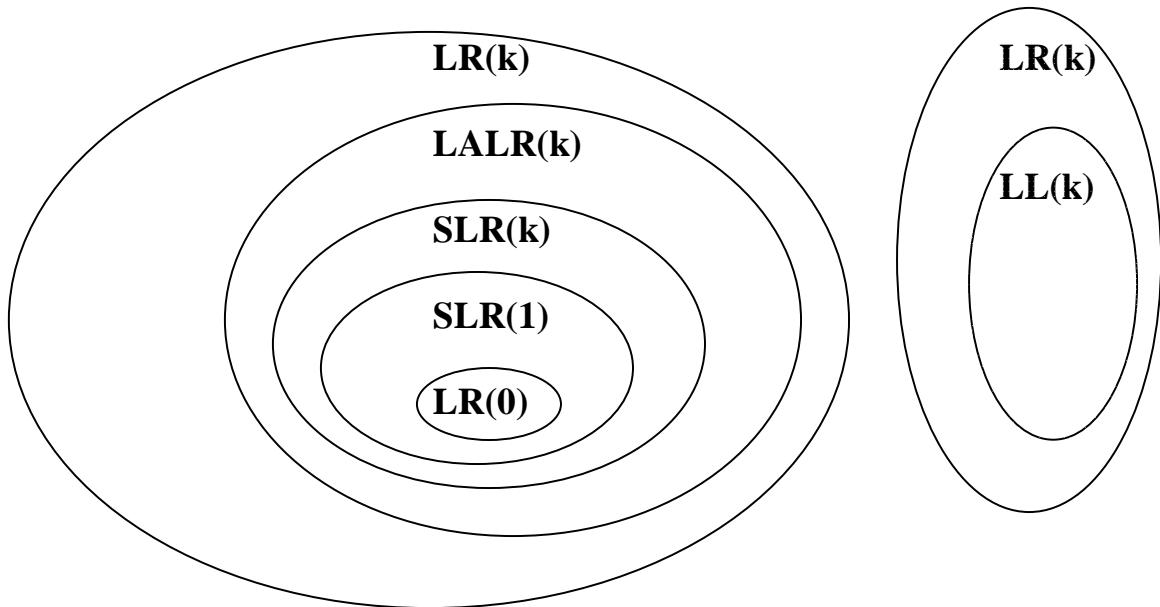
LR $\vdash (\# L_1 = * L_3, e, 44) \vdash (\# L_1 = * R_2, e, 445) \vdash$
LALR $\vdash (\# L_1 = * L_2, e, 44) \vdash$

LR $\vdash (\# L_1 = * R_2, e, 445) \vdash (\# L_1 = * L_3, e, 4453) \vdash$
LALR   dtto

LR $\vdash (\# L_1 = R_3, e, 44535) \vdash (\# S, e, 445351)$
LALR   dtto

Shrnutí

Platí:

Každá $LR(k)$ i každá $LL(k)$ gramatika je jednoznačná

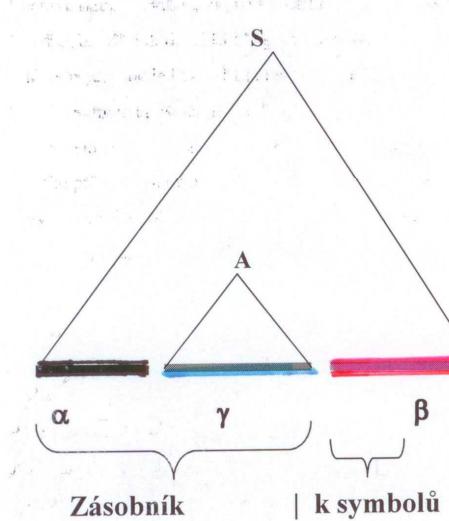
Problém, zda daná gramatika je $LR(k)$ pro zadané k je rozhodnutelný

„ „ „ „ „ „ „ „ libovolné k je nerozhodnutelný

Problém, zda pro jazyk $\exists LR(k)$ gramatika je nerozhodnutelný

Každou $LR(k)$ gramatiku lze transformovat redukováním FOLLOW na $LR(1)$.

Proč je LR širší třídou než LL?

*z
Kdo má více informace = dohledně dál?*

